شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسياليزم يەدىياسىنىڭ جەتەكشىلىگىندە ـــ جاڭا ئداۋىر، جاڭا تەبىن، جاڭا تابىس

بەساسپاپ شىياگەر: نەگىزگى ساتىنىڭ جاقسى سالاماتتىق "قاراۋلى" بولامىن

باس شۇجي كۆڭىل بولەتىن بۇقارانىڭ ماڭايىنداغى سىتەر

□ شىنجاڭ اگەنتىگىنىڭ تىلشىلەرى يان شياڭلىك، چىۋ بىڭچىك، چىن سۇڭ، شياۋ سىسى

باس شۇجي شي جينپىڭ نەگىزگى ساتىداغى بۇقارانىڭ اۋرۇ كورسەتۇى قىين بولۇ، اۋرۇ كورسەتۇى قىمبات بولۇ ماسەلەسىن شەشۇگە باسا نازار اۋدارىپ، سول ئۇشىن ئبرسپىرا ماڭزدى نۇسقاۋلار بەردى. نەگىزگى ساتىداغى مەدىتسىنالىق قىزمەت وتەۋدى كۇشەيتۇ ئۇشىن، پارتيا 19 ـ قۇرىلتايىنىڭ بايانداماسىندا بەساسپاپ شىياگەرلەر قوسىن قۇرىلىسىن كۇشەيتۇدى ەرەكشە ورتاغا قويدى.

جالپى حالىق ساۋ دەنەلى بولماسا، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىك تە بولماق ەمەس. سوڭغى جىلدارى جەر ـ جەر بەساسپاپ شىياگەرلەر قوسىن قۇرىلىسىن جالپى بەتتىك كۇشەيتىپ، ئتۇرلى شارالاردى قولدانۇ ارقىلى بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ ويداعىداي باۋلىنۇىنا، تۇراقتاپ تۇرۇىنا، تومەنگە بارۇىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ تەرەكتىك، باستاماشىلدىق رولى ۇزدىكسىز كۇشەيىپ، نەگىزگى ساتىنىڭ الۇمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ جانە نەگىزدىك ەمدەلۇگە قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ نەگىزگى ساتىنىڭ دەنساۋلىق "قاراۋلى"ندىق رولى بارعان سايىن كورنەكتىلەندى.

■ "ولار ۇل ـ قىزدارىمىز سىتەپ بەرە المايتىن سىتەردى سىتەپ بەردى"

"جايشىلقتا ۇيىمىزدە دە ەمحانا تاراتقان اسپاپ ارقىلى ئوزىمىز قاندىداعى قانت قۇرامىن، قان قىسىمىن ولشەپ الامىز، ساندى مالىمەت سول ۋاقىتتا ـ اق ەمحانىعا جەتكىزىلەدى، ەگەر شىياگەر ساندى مالىمەتتىك ونشا دۇرىس ەمەس ەكەندىگىن بايقاسا، دەرەۋ ماعان ەمحاناعا بارىپ تەكسەرىلۇدى ۇقتىرادى".

جياڭسۇدىڭ جىنجياڭىنداعى دانتۇ رايونى شيە قالاشقىتىق ەمحاناسىندا زەردەلى وزىندىك قىزمەت وتەيتىن جابدىقتارمەن جابدىقتالعان دەنساۋلىق ۇيىندە 75 جاستاعى ۇي دىڭگىۇي قان قىسىمىن ولشەتە وتىرىپ وسالاي دەدى.

2014 ـ جىلى 12 ـ ايدا ئدال وسى جەردە ۇي دىڭگىۇي قىزمەت تەكسەرە كەلگەن باس شۇجي شي جينپىڭمەن جۇزدەسىپ قالعان بولاتىن.

"سول كۇنى باس شۇجي مەنىڭ دەنساۋلىق جاعدايىمدى سۇراستىرۇدان سىرت، بىزدەن اۋرۇ كورسەتۇ قولايلى ما، ەمدەۋ قاراجاتى قىمبات پا، اۋدل ـ قىستاقتارىدىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتىنە رازىسىزدار ما دەپ سۇرادى"، ـ دەدى ۇي دىڭگىۇي ەسكە الىپ.

باس شۇجي شي جينپىڭ دەپ اتاپ كورسەتتى: ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتىنىڭ ئتۇيىنىن نەگىزگى ساتىعا قاراي ىلگەرىلەتىپ، ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ بايلىعىن نەگىزگى ساتىعا ئتۇسىرىپ، قالا، اۋدلاردىڭ نەگىزدىك الۇمەتتىك قىزمەت وتەۋىن بىركەلكىلەندىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، بۇقارانى حاۋىپسىز، ئونەمدى، قولايلى، ارزان بولعان الۇمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋمەن جانە نەگىزدىك ەمدەلۇگە قىزمەت وتەۋمەن قامداپ، نەگىزگى ساتىداعى بۇقارانىڭ اۋرۇ كورسەتۇى قىين بولۇ، اۋرۇ كورسەتۇى قىمبات بولۇ ماسەلەسىن شىن ماننىدە شەشۇ كەرەك.

بۇگىنگى كۇندە شيە قالاشقىتىق ەمحاناناڭ ەمدەۋ، كۇتىمدەۋ قىزمەتكەرلەرى مەرزىمدى ۋاقىتتا قالاشقىتاعى 5 اكمشىلىك قىستاققا بارىپ سوزىلمالى اۋرۇ بارلاردىڭ قان قىسىمىن، قاندىداعى قانت قۇرامىن ولشەپ، سالاماتتىق بىلىمدەرىن جالپىلاستىرىپ، تۇرعىندار قاتىستى نەگىزدىك ەمدەلۇگە قىزمەت وتەۋدەن اناعۇرلىم قولايلى يگىلىكتەنەتىن بولدى.

"ەمحاناناڭ بەساسپاپ شىياگەرى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ 'دەنساۋلىق جەتەكشىسى'، ولار جاۋاپتى بولعان سوزىلمالى اۋرۇعا شالدىققان وبيەكتىلەرىنىڭ دەنساۋلىق تەكسەرۇ مالىمەتىنە تالداۋ جاسايدى، وعان ارالاسۇ جوبا سىن جاسايدى، سوندداي ـ اق ارىبىر باسقارۇ وبيەكتىسىنىڭ ەمدەلۇىن تياناقتاندىردى، سونىمەن بىرگە عىلىم جالپىلاستىرۇ، دەنساۋلىق جوننىندە سايكەستى لەكسيا ۇيىمداستىرادى"، ـ دەدى شيە قالاشقىتىق ەمحاناناڭ باستىعى حۇ شياۋجۇك.

ۇي دىڭگىۇيمەن ۇقساس، شاندۇك ۇيحاي حۇانسۇي رايونى جيڭيۋان الۇمەتتىك اۋماعىنداعى تۇرعىنى داۋسى "دەنساۋلىق جەتەكشىسى"نىڭ قىزمەت وتەۋىنەن يگىلىكتەنىپ وتىر. بىلتىر 6 ـ ايدا 74 جاستاعى يۇي ۇنجۇن كارياناڭ دەنساۋلىعى جايسىزدانادى، الۇمەتتىك اۋماق دەنساۋلىق ساقتاۋعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىنىڭ شىياگەرلەرى دەر كەزىندە ۇيگە كەلىپ، شۇعىل تۇردە ئدارى ىشكىزۇ، ۇكول قويۇ، وتتەگىن ئسىمرتۇ، شۇعىل قۇتقارۇ تەلەفونىن سوعۇ سياقتى ئبرسپىرا شارالاردى قولدانىپ، كارياناڭ ەڭ قىسقا ۋاقىت ىشىندە شۇعىل قۇتقارىپ قالدى.

"ئبز بۇرىن نەگىزىنەن اۋرۇدى ەمدەيتىنبىز، قازىر ئتىپتى دە كوپ زەيىنمىزدى ناۋقاستىڭ وزىنە اۋداراتىن بولدىق. اۋرۇدى ەمدەۋدى وزەك ەتۇدەن حالقتىڭ ساماتتىعىن وزەك ەتۇگە بۇرىلىس جاساپ، دياگنوز قويۇ، ەمدەۋ ونىمدىلگىن جوعارىلاتىپ، شىياگەرلەر مەن ناۋقاستاردىڭ بايلانىسىن قويۇلاتتىق"، ـ دەدى 3 جىلدىڭ الدىندا ىشكى اۋرۇلار شىياگەرىنەن بەساسپاپ شىياگەرگە اينالعان الۇمەتتىك اۋماق دەنساۋلىق ساقتاۋعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۇشىسى لي حايلىك تىلشىگە.

"ولار ۇل ـ قىزدارىمىز سىتەپ بەرە المايتىن سىتەردى سىتەپ بەردى". بۇگىنگى كۇندە يۇي ۇنجۇن الۇمەتتىك اۋماق دەنساۋلىق ساقتاۋعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىنىڭ ماڭداي ىشىندە ىنالىپ، كەزىككەننىڭ بارىنە الۇمەتتىك اۋماق شىياگەرلەرىن ماقتاپ وتىرادى.

■ "قالاشقىتان دا قالا دارەجەلى شىياحانا دەڭگەيىندەگى ەمدەۋدەن يگىلىكتەنە الاتىن بولدىق"

"ئبر جاقتى ەتە المايتىن اۋرۇعا جولىققاندا دەر كەزىندە باسقا جەرگە جوتكەپ ەمدەتۇگە بايلانىس جاسايمىز". قازىر جيڭيۋان الۇمەتتىك اۋماعى دەنساۋلىق ساقتاۋعا قىزمەت وتەۋ ورتالىعىندا سۇيەنىش بولاتىنداي ۇلكەن شىياحانا بار، شىياگەرلەر ئتىلسىم اۋرۇلارعا جولىقاندا قينالمايتىن بولدى.

جيڭيۋان الۇمەتتىك اۋماعى ۇيحاي قالالىق شىياحاناسى بەساسپاپ ولشەمدى تاربيەلەۋ بازاسىنىڭ نەگىزگى ساتى امالياتتىق بازاسى، شىياحانا مەن امالياتتىق بازا تىعىز ەمدەۋ تۇتاسپالى تۇلعاسىنا، بىرلەسپ تاربيەلەۋ كەلىسىمىنە جانە قوس باعىتتا باسقا جەرگە جوتكەپ ەمدەۋ كەلىسىمىنە قول قويىپ، باساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋ قەيمىلىن بىرلەسپ جۇرگىزىپ، جوعارى ـ تومەننىڭ جوتكەلىپ ەمدەۋ جولىن اشتى.

ۇيحاي قالالىق شىياحاناسى بەساسپاپ مەدىتسىنا ئبولىمىنىڭ مەڭگەرۇشىسى حۇاڭ شياۋلي تىلشىگە بىلاي دەدى: بەساسپاپ مەدىتسىناسىنىڭ دامۇىن ىلگەرىلەتۇ، بەساسپاپ شىياگەرلەردى ئتىپتى دە جاقسى تاربيەلەۋ ئۇشىن شىياحانا بەساسپاپ مەدىتسىنا ئبولىمىن دەربەس قۇرىپ، تاربيەلەۋگە، وقىتۇعا پايدالاناتىن ارنايى بالنىتسا مەن امبولاتوريا ورنالاسترىپ، بەساسپاپ وقىتۇ زەرتتەۋ كەڭسەسىن قۇرىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋ قىزمەتىن ىلگەرىلەتتى.

" كەزەكتە بەساسپاپ كاسىپتىك تاربيەسىن العان 40تان استام جەتەكشى بار، بەساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋ ئۇشىن، شىياحانا جەتەكشى ۇستازدارىدى باسقارۇ مەحانيزمىن ورناتىپ، جەتەكشى ۇستازدار مەن شاكىرتتەردىڭ قوس باعىتتا تالعامىن جۇرگىزىپ، تۇتاس بارىسىمەن بىرگە ـ ئبر جەتەكشىلىك ەتەدى"، ـ دەدى حۇاڭ شياۋلي.

بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ كاسىپتىك قابىلەتىن جوعارىلاتۇ ئۇشىن، ۇيحاي قالالىق شىياحاناسى بەساسپاپ مەدىتسىنا ئبولىمى بەساسپاپ شىياگەرلەردى تولىق كاسىپتىك "تاعام كەستەسى"مەن قامدادى: ئار اپتانىڭ 2 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن اشق ساباق وتىلەدى، ئار اپتانىڭ 3 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن بەساسپاپ ئبولىمىنىڭ ناۋقاستار ئۇيى اشىلادى، نەگىزگى ساتى بەساسپاپ شىياگەرلەرى مەن قالالىق شىياحاناناڭ شىياگەرلەرى بىرگە ناۋقاستاردى تەكسەرەدى، ناۋقاس جاعدايى تۇرالى ورتاق تالقى وتكىزەدى، ئار ماۋسىم سايىن تاعى دا ئبىر رەت بەساسپاپ شىياگەرلەرى سالونىن وتكىزەدى، ايگىلى ماماندارىدى ۇسىنىس ەتىپ ئجيى كەزدەسەتىن اۋرۇلاردىڭ، سوزىلمالى اۋرۇلاردىڭ الدىن الۇ جانە ونى ەمدەۋ ماسەلەسى جونىندە بىرگە نزدەنىس جاسايدى.

تاياۋ جىلداردان بەرى، ەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومىتەتى وقۇ ـ اعارتۇ تاراۋلارىمەن بىرگە بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ جۇيەلىلەندىرىپ تاربيەلەۋ، كومەكشى بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ تاربيەلەۋ، بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ ورىن جاڭالاپ تاربيەلەۋ، باعىتتامالى تەگىن تاربيەلەۋ سياقتى كوپ ارنالار ارقىلى بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ تاربيەلەۋ سەرپىنىن ارتتىردى، سونىمەن بىرگە بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ تاربيەلەۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، تاربيەلەۋ بازالارى مەن وقىتۇشىلار قوسىنى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ تاربيەلەۋ ساپاسىن جوعارىلاتتى.

ەمدەۋ بايلىعىن جوعارى ـ تومەنگە تۇتاستىردى، بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ دياگنوز قويۇ، ەمدەۋ قابىلەتىن تەز ارادا كوتەرىپ قالماستان، نەگىزگى ساتىداعى جۇرتشىلىقتىڭ السقا بارماي ـ اق جوعارى دەڭگەيدەگى قىزمەت وتەۋدەن يگىلىكتەنۇىنە مۇمكىندىك جاراتتى.

"قالاشقىتان دا قالا دارەجەلى شىياحانا دەڭگەيىندەگى ەمدەۋدەن يگىلىكتەنە الاتىن بولدىق". الدىڭعى ايدا ۇي دىڭگىۇيدىڭ تىزەسى اۋىرعان سوڭ، ەمحاناناڭ ورنىنا باسار باستىعى جىڭ ۇنحۇي ونى رەنتگەنگە ئتۇسىرىپ، سول ارادان جىنجياڭ قالالىق 1 ـ حالىق شىياحاناسىنا جولداپ بەرەدى، ئبر مينۇتتان استام ۋاقىتتا شىياگەردىڭ قويعان دياگنوزى قايتا جىبەرىلدى. "ئنومىر الۇدان رەنتگەنگە تۇسۇگە دەيىن مەن 5 مينۇت قانا ۋاقىت، 12 يۇان اقشا عانا جۇمسادىم، وتە قولايلى بولدى".

■ "جۇرتشىلقتىڭ سالاماتتىق 'قاراۋلى' بولۇعا قۇلشىندى"

"2014 ـ جىلى ورتالىعىمىزدا تۇڭعىش بەساسپاپ شىياگەرى بار بولدى، قازىر 12سى بار". جيڭيۋان الۇمەتتىك اۋماعى دەنساۋلىق ساقتاۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۇشىسى لي حايلىك بىلاي دەدى: بەساسپاپ شىياگەرى ايقىن وزگەرىستەر الا كەلدى، "ۇنەمى كەزدەسەتىن ناۋقاستار مەن ئجيى قوزعالاتىن ناۋقاستارعا دياگنوز قويۇ مەن ەمدەۋ دەڭگەيىندەگى ىلگەرىلەۋشىلىك وتە زور، شۇعىل سىياتتى، قالەرلى، اۋىر ناۋقاستى دەر كەزىندە پارىقتاۋ قابىلەتى جانە شۇعىل جاعدايعا توتەپ بەرۇدى ئبر جاقتى ەتۇ قابىلەتىندە كورنەكتى ىلگەرىلەۋشىلىك بولىپ، اۋرۇ ـ سىرقاۋلاردىڭ الدىن الۇدا جاڭا جاعداي جارىققا شقتى.

ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەتىنىڭ ئتۇيىنىن تومەنگى ساتىعا باعىتتاپ، بايلىقتى تومەنگى ساتىعا تۇسىرۇگە باساتاۋ، سالاماتتىقتىڭ "قاراۋلى" ئتۇزىمىن ورناتۇ ـــ حالىق بۇقارانىڭ ناۋقاس كورسەتۇ، ەمدەلۇ قاجەتىن قاناعاتتاندىرۇدىڭ تۇبەگەيلى وڭاۋ شاراسى.

بىلتىر جىل باسىندا ەملەكەتتىك كەڭەس «بەساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋ جانە دەستەتۇ، شابىتتاندىرۇ ەمحانيزمنە رەفورما جاساۋ، كەمەلدەندىرۇ جوننىندەگى پىكىر»دى باسپ تاراتىپ، كوپ مولشەردەگى تولىمدى بەساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋدى تەزدەتىپ، 2030 ـ جىلعا بارعاندا قالا، اۋىلداعى ئار 10 مىڭ تۇرعىنعا 5 تولىمدى بەساسپاپ شىياگەر تۇرا كەلۇ نىساناسىن جۇزەگە اسىرۇدى تالاپ ەتتى.

الايدا بەساسپاپ شىياگەر تاربيەلەۋ وڭاي شارۇا ەمەس، نەگىزگى ساتىنىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قۇرىلىمى قىزمەتىندە ەڭبەكاقى ماملەسىنىڭ تومەن بولۇى، دامۇىنىڭ، دارەجەسىن كوتەرۇدىڭ قيىن بولۇى، قىزمەت ورناسىنىڭ ناشار بولۇى قاتارلى ئتىمسىز فاكتورلارعا جولىعۇ سەبەبىنەن بەساسپاپ شىياگەرى ورنىنىڭ باۋراۋ قۇاتى كەمشىل بولدى.

"بىيل گۇاڭدۇڭ نەگىزگى ساتىنىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ كاسىپتىك اتاعىن باعالاۋ ئتۇزىمى رەفورماسىن اتقارىپ، ورتا دارەجەلى كاسىپتىك اتاعىن العان سوڭ گۇاڭدۇڭنىڭ شعىس، باتىس سولتۇستىك وڭىرىندەگى نەگىزگى ساتىدا 10 جىل جالعاستى قىزمەت ىستەگەن، قاتىستى باعالاۋ تالابىنا تولاتىن بەساسپاپ، بالالار ئبولىمى قاتارلى تاپشى كاسىپتىك دارىندىلاردى سارالاعاندا توتە نەگىزگى ساتى تەتە جوعارى دارەجە اتاعىن بەرۇدى بەلگىلەدى. گۇاڭدۇڭ ولكەلىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومىتەتىنىڭ مەڭگەرۇشىسى دۇان يۇيفەي مىنانى ئبىلدىردى: گۇاڭدۇڭ ولكەسى بەساسپاپ شىياگەرلەردى تاربيەلەۋدى كۇشەيتۇدى نەگىزگى ساتىنىڭ ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۇ قۇرىلىسىنىڭ "ولقىلقتار-دى تولقتاۋ" ماڭزدى مىندەتى قاتارىنا ەنگىزدى.

كەزەكتە ەلىمىزدىڭ كوپ جەرلەرى بەساسپاپ شىياگەرلەرى اتاعىن باعالاۋ جانە قىزمەتكە قويۇ رەفورماسىن ورىستەتىپ، اعلىشىن ئتىلى، عىلىمي ماقالا قاتارلى شەكتەمەلەردى كۇشىنەن قالدىرىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەرىنىڭ جوعارى دارەجە اتاعىن الۇ سالىستىرماسىن جوعارىلاتىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەرىنىڭ كاسىپتىك دامۇىنىڭ سارا جولىن اشىپ، بەساسپاپ شىياگەرلەرىنىڭ بار قاجىر ـ قايراتىن ۇنەمى كەزدەسەتىن ناۋقاس، ئجيى تۇىلاتىن ناۋقاس جانە الۇمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ قىزمەت وتەۋ سياقتى "نەگىزگى كاسىپ"كە شوعىرلاندىرۇنا مۇمكىندىك جاسادى.

ەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق كومىتەتىنىڭ ساناعىندا، 2018 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن ەلىمىز تاربيەلەگەن تولىمدى بەساسپاپ شىياگەرلەردىڭ سانى 309 مىڭ ادامعا جەتىپ، الدىڭعى جىلداعىدان 56 مىڭ ادام ارتىپ، ئار 10 مىڭ ادامعا تۇرا كەلەتىن بەساسپاپ شىياگەردىڭ سانى 2.2 ادامعا جەتىپ، 2020 ـ جىلى ئار 10 مىڭ ادامعا تۇرا كەلەتىن بەساسپاپ شىياگەردىڭ سانى 2 ـــ 3 ادام بولۇ كەزەڭدىك سىياتتى نىساناسىن الدىن الا جۇزەگە اسىردى.

"ئبز بۇقارانىڭ سالاماتتىق 'قاراۋلى' بولۇعا قۇلشىنامىز"، ـ دەدى لي حايلىك.

(شىنجاڭ اگەنتىگىنىڭ 8 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حاباري)

كورىكتى مەكەنمىزدى ويداعىداي قورعايىق

ۇلتتار نتىماعىن كۇن شۇاعىنداي بايتاق دالاعا شۇعىلا شاشتىرايىق

□ قىزىلسۇ قىرعىز اۋتونوميالى وبلىستىق 1 ـ ورتا مەكتەپتىڭ وقىتۇشىسى ميھىرگۇل اكبار

2008 ـ جىلى پارتيانىڭ حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتىنىڭ نۇر ـ شۇعىلاسىندا مەن قۇلشىنۇ ارقىلى ىشكى ولكەدەگى شىنجياڭ تولىق ورتا كلاسىنا قابىلدانىپ، دۇڭگۇان جوعارى دارەجەلى ورتا مەكتەپتە ئار ۇلت ساباقتاستارمەن بىرگە ۇيرەنەتىن تۇرمىستى باستادىم، ىشكى ولكەدەگى شىنجياڭ تولىق ورتا كلاسىنان وقۇ تاۋسقاننان كەيىن، مەن ىشكى ولكەدەگى داشۇەگە قابىلدانىدىم. ىشكى ولكەدەگى شىنجياڭ تولىق ورتا كلاسىنا وقۇعا تۇسۇدەن بۇرىن جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ كوپ ۇلتتان قۇرام تاباتىنىن بىلسەمداعى، تۇرمىس ياسىنىڭ شەكتى، سىرتپەن قارىم ـ قاتىناستىڭ از بولۇى سەبەبىنەن كوپ ۇلت دەيتىن ۇعىم جوننەن ەشقانداي تىكە اسەرىم جوق ەدى. ىشكى ولكەدە 8 جىل ئبىلىم الۇ بارىسىندا مەن حانزۇ، مۇڭعۇل، چاۋشيان، حۇيزۇ، قازاق سياقتى تۇرلىشە ۇلت ساباقتاستارمەن قارىم ـ قاتىناس جاساپ، ولارمەن دوستاسىپ، ئوزارا ۇيرەنىپ، بىرگە العا باستىم. مەن دە ويعا شۇلەن جۇڭحۇا مادەنيەتىن ونان ارى سەزىنىپ، ۇلتتار نتىماعىنىڭ كۇش ـ قۋاتى مەن ونىڭ ماڭزدىلىعىن تانىپ جەتتىم.

مەنىڭ ئار ۇلت اعا ـ باۋىر، اپەكە ـ سىڭلىلەرمەن بىرگە ۇيرەنۇىم، بىرگە جەتىلۇىم پارتيانىڭ قامقورلىق جاساۋى مەن باۋلۇىنان ايرىلا المايدى. مەن جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنىڭ باسشىلىعى بولماسا، قۇدىرەتتى ەلىمىزدىڭ بولمايتىنىن، شىنجياڭنىڭ گۇلدەنۇى مەن دامۇىنىڭ بولمايتىنىن، ئار ۇلت بۇقارانىڭ باقتىلى تۇرمىسىنىڭ تىپتەن بولمايتىنىن تەرەڭ تانىپ جەتتىم.

داشۇەدەن وقۇ تاۋسقاننان كەيىن، اۋىلىما قايتىپ حالىق وقىتۇشىسى بولدىم. مەكتەبىمىز "ۇلتتار نتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" قيمىلى جانە ۇلتتار نتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىن ورىستەتكەننەن بەرى، تۇسىمىنىڭ ۇيىنە بارىپ ولارمەن بىرگە تاماقتانىپ، بىرگە تۇرىپ، بىرگە ەڭبەك ىستەپ، بىرگە ۇيرەندىم. تۇسىم اقتاۋ اۋدانى ۇجمە اۋىلى جاڭا ايماق قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابدۇقيۇم راشيدين. تۇسىمنىڭ ۇيىنە تۇرمىستىق بۇيمدار اپارىپ بەرىپ، ولارمەن بىرگە ئۇي شارۋاسىن ىستەپ، اڭگىمەلەسىپ، بىرگە كوڭىل اشىپ، بىرگە ۇيرەندىم. سونىمەن قاتار، تۇسىما پارتيانىڭ حالىققا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارىن جانە زاڭ ەرەجە بىلىمدەردى ۇگىتتەدىم. "ۇلتتار نتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" قيمىلى جانە ۇلتتار نتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىنىڭ ورىستەتىلۇى ارقىلى مەن ئار ۇلتتىڭ انارداڭ دانىدەي تىعىز ۇيىسۇى كەرەكتىگىن، ۇلتتار نتىماعىن كوزىمىزدىڭ قاراشىعىن قورعاعانداي قورعاۋىمىز كەرەكتىگىن، ۇلتتار نتىماعىن ئومىرىمىزدى قاستەرلەگەندەي قاستەرلەۋىمىز كەرەكتىگىن، تۇسىمىزدى جاقسىنمىزعا بالاپ، ولاردىڭ قينىلىپ ىستەپ، ولارمەن بىرگە تۇرمىس كەشىرىپ، بىرگە ۇيرەنگەنىمىزدە، شىن مانىندە ئبىر ئۇيلى جاندداي بولا الاتىندىعىمىزدى ونان ارى سەزىندىم.

ۇلتتار نتىماعى ـــ شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ جانى، شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ ئتۇبىرلى مۇددەسىنىڭ تورىكىنى، شىنجياڭداعى ئار ۇلت حالقىنىڭ زەيىن ـ زەردەنى، كۇش ـ قۋاتىنى ۇيىسترۇداعى كىرىسۇ ئتۇينى جانە تابان تىرەر تياناعى. شىنجياڭنىڭ داۋۇ بارىسىنا قايىرىلا قاراساق، ۇلتتار نتىماعى جاقسى بولسا، قوعامنىڭ جاراسىمدى، ورنىقتى بولاتىنىن، ەكونوميكانىڭ اقاۋسىز دامىتىنىن؛ كەرىسىنشە بولسا، قوعامدا ورنىقسىزدىق تۇىلاتىنىن، ەكونوميكالىق قۇرىلىس پەن ىستەردىڭ ىقپالعا ۇشىراتىنىن كورۇگە بولادى. ئبز كۇن شۇعىلاسىنىڭ نۇرعا بولەگەننىڭدەي بۇكىل قوعامدا ۇلتتار نتىماعى ۇگىت ـ تاربيەسىن كەڭىنەن، ىشكەرىلەي جاقسى ورىستەتۇىمىز؛ اۋانى تازارتقاندداي ۇلتتار نتىماعىنا ئتىمسىز بارلىق ئسوز ـ ارەكەتكە باتىل قارسى تۇرۇدەمىز؛ سۇ قاينارىن قورعاعانداي ۇلتتار نتىماعىنىڭ نەگىزىن بەكەمدەپ، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ انارداڭ دانىندەي تىعىز ۇيىسۇىن جەبەۋىمىز كەرەك.

قىزىلسۇ وبلىسى شەكارانى گۇلدەندىرىپ، حالقتى اۋقاتتاندىرۇ بويىنشا 5 جىلدا 320 نسان اتقاردى

(باسى 1 ـ بەتتە)

سونىمەن قاتار، قىزىلسۇ وبلىسى ئىس جۇزىندىك جاعدايدى تياناق ەتىپ، شەكارادىعى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتى وي جەلىسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتتى. شەكارا قورعاۋشىلارعا كومەك قارالجات بەرۇ ساياساتىن جان ـ جاقتى تياناقتاندىرىپ، شەكارانى قورعاۋشىلاردىڭ وتباسىنداعىلاردىڭ ەڭ تومەنگى تۇرمىس قامتاماسىزداندىرۇ ساياساتىن تياناقتاندىرىپ، شەكارانى قورعاۋشىلار وقىستان جارالانۇ قامسىزداندىرۇدى ساياساتىن تياناقتاندىرىپ، شەكارانى قورعاۋشىلاردىڭ ۇايمدايتىن ىستەرىن شىنايى شەشتى.

شەكارانى گۇلدەندىرىپ، حالقتى اۋقاتتاندىرۇ ينجەنەريالارىنىڭ، شەكارانى گۇلدەندىرىپ، حالقتى اۋقاتتاندىرۇ ساياساتتارىنىڭ تياناقتاندىرىلۇى قىزىلسۇ وبلىسىنداعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ەۋندىرىس، تۇرمىسىن جاقسارتۇمەن قاتار، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كىرىسىن ارتتىرىپ، اۋقاتتانۇىن جەبەدى.

قىزىلسۇ وبلىستىق ساناق مەكەمەسىنىڭ ساندى مالىمەتىنە قاراعاندا، 2018 ـ جىلى قىزىلسۇ وبلىستىداعى قالا ـ قالاشىق تۇرعىندارىنىڭ جان باسىندىق قولداعى تابىسى 28 مىڭ 452 يۇانعا جەتىپ، 2014 ـ جىلدان 2018 ـ جىلعا دەيىن جىلىنا ورتا ەسەپپەن 9.9% ارتقان. 2018 ـ جىلى ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ جان باسىندىق تازا كىرىسى 8162 يۇانعا جەتىپ، 2014 ـ جىلدان 2018 ـ جىلعا دەيىن جىلىنا ورتا ەسەپپەن 14.3% ارتقان.

كەلەسى قادامدا قىزىلسۇ وبلىسى اناعۇرلىم كوپ قارجىنى شەكارانى گۇلدەندىرىپ، حالقتى اۋقاتتاندىرۇ نسادارىنا جۇمساپ، شەكارادىعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ەۋندىرىس، تۇرمىس شارت ـ جاعدايىن ۇزدىكسىز جاقسارتىپ، بۇكىل وبلىستىعى ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە بىرگە جەتۇىن دەمەيدى.